

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Sub quibus conditionibus gratia alternatiuae concedatur. §. 2

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

§. II.

Sub quibus conditionibus gratia alternatiua concedatur.

1. *Vnicuique est conditio, sub qua conceditur, nempe residentia apud Ecclesiam, seu diocesim suam.*
2. *Episcopus absens à diocesi, etiam si prope sit, & cito reuersurus vii alternatiua non potest.*
3. *Si timore mortis, vel violentia à residentia impediatur non impediatur ab usu alternatiua, aliqui sentiunt. Sed contrarium est probabilius.*
4. *Episcopus acceptans alternatiuam non potest postea providere beneficia vacantia mense Martij, & Septembris.*
5. *Proponitur quadam obiectio, & si illi satis.*
6. *Episcopus residens in fine Februarij, esto à principio non resedisset, potest beneficium providere vacans tempore quo resedit.*
7. *Acceptans alternatiuam illa vii potest à puncto acceptationis recognita.*
8. *Episcopus residens transfuerit, & cum animo diuertendi, vii potest alternatiua.*
9. *An residens in loco exempto intra diocesim contento, censetur in diocesi residere ad effectum alternatiua. Proponitur affirmatiua pars.*
10. *Negatiua est probabilior.*
11. *Existens in loco sua diocesi contento intra terminos alterius diocesis satisfacti obligationi residentia per hanc regulam expostulata.*
12. *Proutius ab ordinario vigore alternatiua tenetur probare non solum alternatiuam, sed etiam residentiam.*

Circa secundum, sub quibus conditionibus hæc gratia alternatiua concessa Episcopis sit. Respondeo vnicam esse, scilicet veram, & personalem residentiam apud Ecclesiam, seu diocesim suam.

2. Ex qua conditione inferitur Episcopum absentem à sua Ecclesia, vel diocesi, cum beneficium vacat, ut non possit alternatiua; eo quod solum pro tempore veræ, & personalis residentia concedatur. Quod verum est, etiam si prope habeat diocesim, & cito sit ad eam reuersurus, & ex causa legitima abfuerit. Nam hæc non inferunt veram, & personalem residentiam, sed solum moralem, factam, & à iure approbatam, iuxta Trident. sess. 23. cap. 1. de reformat. ibi. *quoniam autem aliquantisper tantum abfuit, ex veterum canonum sententia non videtur abesse, quia statim reuersuri sunt, & cap. ex parte. cap. ad audientiam de clericis non residentibus, & ita tenent, alios referentes, Garc. de benef. 5. p. e. 1. à num. 446. Gonzalez gloss. 43. à num. 11. Barbola 3. de potest. episc. alleg. 53. num. 54. referuntque casum singularem contingentem in Ecclesia Segobienfi. Nam anno 1603. aderat ibi Maximilianus de Austria eius Episcopus gaudens alternatiua, qui profectus est in domum Scurial, ad visitandum Regem Philippum. III. Tum quia cognatur, tum ut gratias ageret, quia cum ad Episcopatum Compostellanum elegerat duobus tantum diebus, videlicet 13. & 14. Aprilis, ex hac tam vrgenti occasione à sua diocesi, & Ecclesia abfuit, quo tempore beneficium vacauit, & reputans prouisionem sibi competere, contulit D. Hieronymo de Padilla suo vicario generali, postea à Pontifice alteri prouisum est vii reseruatum; quia vacauerat in dicta absentia. Hinc orta fuit controuersia, & perducta ad Rotam, ibique discussa, & tandem resolutum fuit pro maiori parte dominorum 26. Martij 1604. non esse locum alternatiua, sed potius reseruati. Neque obstat illa verba regulæ apud Ecclesiam, seu diocesim suam, quæ videntur indicare sufficientes esse prope Ecclesiam, vel diocesim existere; quia illa propositio apud, non pro prope, sed pro in, vel intra est desumenda.*

3. Quid si coactus timore mortis, vel violentia impeditus à tua Ecclesia, vel diocesi abfueris? Respondet Gonzalez in praesenti gloss. 43. num. 200. alternatiuam non impediti; quia non est iustum, ut alternatiua priueris ob non residentiam, quæ tibi est impossibilis: fauetque textus in clement. 1. de foro compet. ibi. *Episcopo malitiose impedito diocesim propriam ingredi, conceditur potestas exercendi Pontificalia, aliisque ad iurisdictionem pertinentia in loco securo viciniori sua diocesi.* A fortiori ergo debet concedi potestas beneficia conferendi. Sed contrarium probabilius apparet. Quia negari non potest re in supra dicto casu veræ, & personaliter à tua diocesi abesse, sed alternatiua conceditur, quamdiu ab ea non abis. Ergo in supra dicto casu cessat concessio. Neque obstat tibi esse impossibile personaliter residere. Nam esto impossibile sit, illud sufficit: quominus alternatiuam sub conditione personalis residentia concessam non coactus quæris. Neque vrget textus in clement. 1. de foro competenti, imo potius ex eo desumi potest argumens ad nostram sententiam confirmandam, siquidem, secluso illo textu non tibi esset licitum iurisdictionem contentiosam in aliena diocesi exercere contra voluntatem diocesani, quantum-

uis impeditus esses propriam diocesim ingredi; quia à iure impediaberis, necessariaque fuit facultas in supra dicto textu concessa, ut ea iurisdictione uti possis. Cum ergo nullibi habeatur te posse facultate alternatiua uti absentem à diocesi etiam inuoluntarie, fit sane in hoc casu non esse locum alternatiua, Garc. 5. p. de benef. c. 1. n. 473.

4. Secundo inferitur Episcopum acceptationem alternatiuam non posse post illius acceptationem providere beneficia vacantia in mense Martij & Septembris, siue resideat, siue non resideat. Quia illi menses esto ordinario competunt scilicet alternatiua, at illa acceptata sunt Pontificis; nequit ergo ordinarius se in illis intromittere, præcipue cum in eius voluntate suum non sit alternatiuam acceptatam dimittere, ut late tradit Mandos. conf. 18. n. 8. ad medium. & segg. Putes. decis. 81. n. 2. lib. 3. A chil. decis. 2. n. 3. super reg. de modificandis indultis, & aliis potest episcopus providere in mense Februarij, & Augusti virtute alternatiua, & in mense Martij, & Septembris ob illius quasi dimissionem, & sic alternatiua occasio esset non residendi, & prouisiones apostolicas defraudandi, quod nequam est concedendum, ut bene probat Gonzalez gloss. 43. à n. 106. & 134. Aloysius Riccius in praxi fori ecclesiast. decis. 684. in 1. edit. & resolut. 682. in 2. Barbola 3. p. de potest. episc. alleg. 53. num. 36.

5. Dices, mensem Martium, & Septembrem esse Pontificum, & reseruatum durante alternatiua; at cum hæc cesset, ex quo Episcopus verè, & personaliter non residet, intat regula reseruatiua 8. mensium, in qua regula Martius, & Septembris, reseruati non sunt, Ergo poterit in illis providere, sic docuit Rota in vna Salmonen, canonicatus coram D. Cantuico 4. Martij 1583, quam refert, & sequitur Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 688. Anast. Germon. de indultis Cardinalium. §. volumus, num. 18. Franciscus Leo in thesauro fori Ecclesiast. cap. 16. num. 4. Limitat autem Garcia, ut procedat casu, quo mense Februarij, & Augusti Episcopus alternatiua vii non possit: nam si illa vii potest, non poterit absens in mensibus Martij, & Septembris providere.

Sed facile supra dictæ obiectioni responderet. Et in primis limitatio Garciae est sine fundamento, & solum ex cogitatis ad euitandum absurdum, quod ex eius sententia inferret. Nam si alternatiua cessat ex qua Episcopus verè, & personaliter non residet, quo textu, aut qua ratione hæc cessatio impeditur ob residentiam mensis anterioris? Dicendum ergo est alternatiuam quoad proprietatem nequamquam cessare ob non residentiam; esto cesset quoad illius usum; quia usus illius non conceditur, nisi dum est residentia, ex cessatione tamen usus alternatiua, cum ipsa non cesset, non intat regula reseruatiua 8. mensium. Ergo non potest ordinarius in illis mensibus providere. Neque obstat decisio Salmonen, allegata à Garcia, quia ab illa decisione recessit Rota in alia Salmonen, alternatiua 14. Martij 1610. coram D. Lanell. quam, & alias decisiones adducit Aloysius Rice, & Gonzalez ubi sup. Item neque obstat alternatiuam in gratiam Episcopi quidem redeundam in eius dispendium absque eius culpa. Et quoniam contingere poterit, ut ex causa vrgenti absens sit à diocesi per totum annum, si igitur in illo providere non poterit beneficia vacantia in 4. mensibus alias non reseruatis, sicuti possunt alij non gaudentes alternatiua, cum non possit vigore alternatiua in aliquo mense providere; efficietur sanè gratiam alternatiua illi fore damnosam. Non inquam obstat, quia his conditionibus illam voluntate acceptauit.

6. Tertio infero episcopum residentem in fine mensis Februarij, esto absens fuerit in principio illius, posse vigore alternatiua providere beneficium vacans tempore quo resedit. Quia usus alternatiuae concessus est quamdiu resideris, quoad ad diem, & horam referendum est. Alias si residentia integri mensis necessaria esset, ut facultate alternatiua episcopus vii possit, sequeretur beneficium vacans in principio mensis Februarij, in quo episcopus residet, non posse ab ordinario conferri, sed necessario debere expectare, ap forte eius presentia toto integro mense durauerit, quidem ab illa presentia pendet ad beneficium reseruatum, vel non reseruatum sit. Quod si dicas bene posse ordinariu tale beneficium conferri, & collationem validam esse, nec rescindendam, quia fuit de tempore habilis & est usus alteri quaesitum, ut ex decisione Papiensi 10. Aprilis 1617. dicit Barbola allegat. 43. num. 55. Hinc manifestè inferitur, tale beneficium liberum esse, neque eius libertatem pendente esse ex futuro euentu residentia, vel non residentia; sed punctum vacationis spectandum esse pro eius reseruatiua, vel libertate, ut in aliis relatis probat Gonzalez in praesenti gloss. 43. quasi 5. num. 41. Garcia 5. p. de benef. c. 1. num. 695.

Neque obest quod Rota in vna Fauentina canonicatus, 16. Decembris 1583. quam supra dicti doctores referunt, expresse aduerbium illud *quamdiu*, non diebus mensis, sed mense integro referendum esse, quia loquitur de mense Septembris, qui hæc alternatiua integraliter est reseruat.

7. Quarto infero acceptationem alternatiuam in mense Februarij, posse illa vii à puncto acceptationis recognita; quia ab

ab eo tempore gratia conceditur, & constat ex illis verbis regula. Quibus ab eo receptis, & recognitis tunc demum, & non antea nisi incipiant gratia supradicta. Neque obstat alternatiua non esse concessam in principio mensis, ac proinde mensis esse referuatum; quia est referuatus quoad dies, in quibus alternatiua non erat concessa, caruit tamen reservatione à puncto acceptationis, & recognitionis. Et non est inconueniens aliquem mensis referuatum esse, & non referuatum secundum diuersos dies, vt patet manifestè in mense, in quo moritur Pontifex. & alius non eligatur; quia tunc à puncto mortis cessat referuatio, esto mensis in principio referuatus fuerit. Et idem est si ordinarius eligeretur in Cardinalem in medio mensis, cessaret à puncto electionis referuatio, consentiant Garcia, & Gonzalez supra.

¶ Quinto infero Episcopum residentem verè, & personaliter mense Februarij. Aprius, seu alio per alternatiuam concessio, esto referuata transeunt, & cum animo diuertendi, gaudent alternatiua illo tempore, & beneficia tunc vacantia prouidere possunt: quia alternatiua conceditur, quamdiu est vera, & personalis residentia, quæ certè non tollitur ex animo citò reuertendi: si enim absentia breuissima à diocesi sufficiens est alternatiuæ vsum impedire; quia verè, & personaliter abes à diocesi, cur non præsentia breuissima sufficiens erit alternatiuæ vsum concedere; si quidem sola vera, & personalis præsentia expostulatur; Allegare autem esse expostulatam præsentiam continui procedentem ex animo permanendi, videtur sine fundamento. Tum quia regula verba id non indicant, Tum quia alternatiua, quæ reservationem tollit, & res ad terminos iuris communis reducit, fauorabilis est, & amplianda: & ita absolute tenet Garcia 5. p. de ben. episc. cap. 1. num. 701 & in eam propendit Gonzalez gloss. 41. num. 173, & 178. Solum obstat, quod sæpe à Rota contrarium fuerit decisum, vt ex multis resolutionibus Rotæ, quas supradicti doctores referunt, videri potest. At vt ipsimet doctores norant, iam Rota incepit ab ea sententia recedere contenta vera, & personali præsentia, siue permanens fuerit, siue non.

Denique pro explicatione huius conditionis triplex restat difficultas examinanda. Prima; an Episcopus residens in loco exempto intra diocesim contento censetur in diocesi residere ad effectum alternatiuæ; Secunda, an e contra existentia in loco for diocesis contento intra terminos alterius sufficit pro residentia; Tertia, an prouisus ab ordinario vigore alternatiuæ in mensibus aliis referuatis, teneatur contra prouisum Apostolicum probare non solum acceptationem alternatiuæ, sed etiam Episcopi residentiam in diocesi?

¶ Circa primam difficultatem Gonzalez gloss. 43. quæst. 7. n. 187. affirmatiuam partem tenet ex motu ratione; quia locus sine exemptus est à diocesi, & ad diocesim pertinet, vt probat text. in cap. cum Episcopus, de officio ordinarij, lib. 6. & element. 2. §. simili modo, de privilegijs, dicitur enim in iis textibus posse Episcopum in quouis loco suæ diocesis pro tribunali sedere, excepto loco exempto. Ergo locus exemptus ad diocesim pertinet. Aliis non exipere à regula primo posita, & tradit Glossa in dem. 1. de foro comper. verb. aut eorum partij, vers. quod si in aliquo loco diocesis sustinetur exempto, Roland. cons. 53. num. 7. vol. 3. & alij. Præterea in hac loca, & personas exemptas suæ diocesis potest Episcopus iurisdictionem in pluribus casibus exercere, vt constat ex cap. 1. de privilegijs, lib. 6. & ex Trident. sess. 7. cap. 8. & sess. 21. cap. 8. & sess. 24. cap. 9. & 11. de reformat. Ergo locus exemptus non solum materialiter, & quoad situm est de diocesi, sed etiam formaliter quoad illius iurisdictionem. Adde residentiam petitam in alternatiua odiosam esse, & restringendam, quia est grauamen à iure communi alienum, Ergo qualicumque residentia in diocesi sufficiens esse debet, sed locus exemptus est in diocesi quoad situm, & quoad iurisdictionem sæpe. Ergo sufficit residentia in illo quoad hunc effectum gaudenti alternatiua.

¶ Verum probabilius censo oppositum cum Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 704. Quia locus exemptus ideo vocatur exemptus, quia exemptus est à iurisdictione, & potestate diocesani, intra cuius diocesim continetur, ita vt ibidem existens neque ligare legibus, & statutis possit, neque ibi delinquentes, commorantes punire, reparantur namque quoad gubernationem, ac si extra diocesim existerent, vt pluribus firmat Felin. in cap. graue, num. 2. de officio ordinarij. Rol. cons. 54. à num. 23. volum. 1. Ludouic. Gomez. in §. statut. cap. 2. de consuet. in 6. num. 84. & alij. Sed residentia in diocesi ea de causa expostulatur in alternatiua, vt Episcopus tamquam pastor oues proprias suis legibus, & statutis regat, illique assintat. Cum ergo existentes in loco exempto oues proprias non sint, neque illas regere possit: efficitur sanè istam residentiam non esse in alternatiua expostulatam. Neque obstat in aliquibus casibus esse diocesano commissam potestatem in locum, & personas exemptas, quo minus locus exemptus, & persona illius verè, & absolute exempti dicantur; quia illa subiectio rata est, & singularis, & leges frequenter contingunt, & modum ordinatum procedendi respiciunt, illo tamen casu occurrente si ad exercendam suam iurisdictionem in illo loco exempto existeret, Ford. de Castro Sum. Mor. Pars II.

credo sufficienter tunc in diocesi residere, quia iam residet iurisdictionem exercens, & consequenter, vt superior regens subditos, & tanquam pastor proprias oues agnoscens.

¶ In secunda difficultate alicui videri posset residentem in loco illo intra alienam diocesim existente non satisfacere residentia in hac regula expostulata. Quia residentia, quæ ibidem expostulatur, est ad minus illa, quæ fit satis obligationi impositæ ratione officij residendi, de qua Concil. Trident. sess. 25. c. 1. de reformat. Sed negari non potest huic obligationi non fieri satis residentia in loco ita remoto à diocesi, si quidem diocesis inde rectè gubernari non potest. Ergo.

¶ Nihilominus ad effectum alternatiuæ credo talem residentiam sufficientem esse, tradit Garcia 5. part. de benef. c. 1. n. 704. & tenetur à facta congregatione sic declaratum esse in fauorem Maximil. de Austria Archiepiscopi Compostellani, qui aliquo tempore in quadam parochia Zamorem, ciuitatis residit, ob quam residentia non fuit priuatus alternatiua. Ratio esse potest, quia alternatiua conceditur Episcopo verè, & personaliter in sua ecclesia, vel diocesi residenti tempore quo beneficium vacat. vt dictum est, sed sic residens, verè in diocesi residet sua quando beneficium vacat cum residet in loco illius, in quo iurisdictionem contentiosam exercere potest. Ergo. Neque obstat hac residentia non satisfacere obligationi residendi, si longo tempore continetur, hoc enim non restat quominus verè, & personaliter in diocesi residet, & vsum alternatiuæ habere possit, alias residens in loco remoto, continuo tamen suæ diocesis, & in commodo regimini non gauderet alternatiua, quod sine fundamento diceretur. Sicut enim optimè aliqua residentia, si continua sit, non satisfacere Episcopum obligationi residendi ad effectum gubernandi Episcopatum, satisfacere tamen obligationi residendi ad effectum gaudenti alternatiua, Quia ad effectum gubernandi Episcopatum opus est permanenti residentia in Ecclesia cathedrali, & in locis præcipuis; ad effectum vero gaudenti alternatiua sufficit breuis, & momentanea residentia in qualibet diocesis parte tempore vacationis contingens.

¶ Pro tertia difficultate, an prouisus ab ordinario obligationem habeat probandi non tantum alternatiuam, sed residentiam in diocesi, est aliqua ratio dubitandi, quæ à tali obligatione eum videtur excusare. Cum enim Episcopus in sua Ecclesia, vel diocesi debeat existere ratione officij, & muneris sibi impeni, & nemo præsumendus sit à sua obligatione deficiere, sed potius præsumitur satisfacere, efficitur sanè Episcopum præsumendum esse in sua Ecclesia, vel diocesi existere; quia ibi præsumitur quis residere, vbi residentia habet obligationem, vt alijs relatis tradit Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 16. n. 4. & 5. Mascard. de probat. concl. 5. num. 5. & concl. 127. num. 1. & 2. Tiraquel. in leg. conuincibili gloss. 8. num. 30. & 31. Ergo prouisus ordinarius obligationem non habet probandi residentiam sui Episcopi tempore vacationis; si quidem pro se habet iuris præsumptionem quæ est liquidissima probatio.

¶ Nihilominus tenendum omnino est obligatum esse prouisum ordinarium probare non solum alternatiuam, sed etiam residentiam veram, & personalem Episcopi tempore vacationis. Gonzalez glossa 43. num. 52. & segg. Garcia 5. part. de benef. cap. 1. num. 502. & tenetur, sic sæpe à Rota fuisse decisum. Ratio ea est, quia vt Episcopus vt possit alternatiua, non solum illam acceptare debet, sed etiam in diocesi residere tempore vacationis beneficij. Ergo fundans se in alternatiua non solum illam, sed residentiam probare tenetur, cum absque residentia nullius vtilitatis sit alternatiua. Neq; ab hac probatione excusatur ex præsumptione iuris residentia, quia ius non absolute præsumit Episcopum semper, & quolibet momento temporis verè, & personaliter in diocesi residere, cum potius supponat plures causas vigentes, occurrere, quæ ab residentia excusant, & per aliquot menses licentiam concedat, vt à diocesi absit, solum enim præsumit regulariter ibi adesse. At hæc regularis, & communis residentia non sufficit ad vsum alternatiuæ, cum in ea requiratur expressè vera, & personalis residentia de tempore vacationis. Ergo hæc personalis residentia necessariò probanda est. Fateor tamen huius personalis residentia non semper exactam probationem requirit, sed aliqualem sufficere, vt si plene probates tempore proximo antecedenti vacationi Episcopum in diocesi residere, ex illa probatione censendus est probare residentiam tempore vacationis, eo quod non præsumatur mutatio.

§ III.

Ad quæ beneficia se extendit alternatiua.

1. Comprehenduntur beneficia de Episcopi libera collatione.
2. In beneficijs, quæ sunt de prouisione Episcopi, & capituli, possunt alternatiua intrare; Prop onitur dubitandi ratio.
3. Si prouisio diuisa est per vices, & beneficium vacat in mensibus alternatis, Episcopo competit illius prouisio si est iuribus Episcopi.
4. Si diuisio facta est per choros, Episcopus gaudet alternatiua in sex mensibus.